

Salomėjos Žeknienės, Jolantos Žvirblienės matematikos vadovėlio 3 klasei

„RIEŠUTAS“ serija Šok(rankraštis)

(Kaunas, „Šviesa“, 2010 m.)

EKSPERTINIO VERTINIMO IŠVADOS

Matematikos vadovėlis 3 klasei „Riešutas“, sudarytas iš trijų knygų – tęstinė mokymo priemonė, autorės jau yra parengusios ir išleidusios to paties pavadinimo matematikos vadovėlius 1 ir 2 klasei, kurie buvo gerai įvertinti ekspertų ir pradinių klasių mokytojų – praktikų. Ekspertiniam vertinimui pateikto 3 klasės matematikos vadovėlio turinyje, metodinėje sąrangoje nesunku išvelgti dalykinį bei metodinį tęstinumą. Pateikdamos trečios klasės mokiniams skirtą mokymo(si) medžiagą, vadovėlio autorės siekia sudaryti mokiniams galimybes toliau plėtoti žemesnėse klasėse įgytas bendrąsias ir esmines dalyko kompetencijas bei ugdytis naujas. Manychiau, kad leidybai parengtas vadovėlis yra tinkamas Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose (2007) (toliau – Bendrosios programos) apibrėžto matematikos ugdymo turinio perteikimui, kompetencijų ugdymuisi, pažangos ir pasiekimų vertinimui bei įsivertinimui, vadovėlio turinys atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes yra nešališka lyties, amžiaus grupių, neigalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Šioje mokymo (si) priemonėje matematiniai klausimai nagrinėjami vaikams gerai suprantamame, dažnai gyvenimiškame kontekste, tokiu būdu mokiniams yra sudaromos sąlygos ugdytis ne tik dalykinius matematinius gebėjimus, bet ir vertybines nuostatas, nusiteikimą mokytis matematikos bei universaliuosius bendruosius gebėjimus: komunikuoti matematine kalba, taikyti matematikai būdingas mąstymo strategijas ir procedūras, spręsti problemas, mokytis matematikos.

Ekspertiniam vertinimui pateikto vadovėlio turinys apima visas Bendrojoje matematikos programoje nurodytas matematikos sritis:

- skaičių ir skaičiavimų,
- algebros,
- geometrijos,
- matų ir matavimų,
- statistikos.

Vadovėlyje pateikiama atskirų matematikos sričių medžiaga iš esmės atitinka Bendrojoje matematikos programoje apibrėžtoms turinio apimtims. Autorės daug dėmesio skiria natūraliųjų

*Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo šlypiams
metodinio Natalija Ditkeničūtė Dita* 1

skaičių iki 1000 ir veiksmų su jais mokymui(si), nuosekliai siekia, kad mokiniai suprastų veiksmų komponentų pavadinimus, išmoktų perskaityti, užrašyti ir palyginti paprastas ir dešimtaines trupmenas, apskaičiuoti paprastų reiškinių ar dydžių reikšmes, toliau plėtoja mokinių žinias apie Bendrojoje programoje nurodytas plokštumos ir erdvės geometrines figūras, supažindina su naujais matavimo vienetais ir jų sąryšiais, siekia, kad vaikai išmoktų atlikti pagrindinius tiesioginius matavimus (išmatuotų ilgį, temperatūrą, suskaičiuotų pinigus, nustatytų masę) ir apskaičiuoti stačiakampio plotą, pateikia įvairius duomenų vaizdavimo būdus ir skatina mokinius rinkti informaciją apie juos supančią aplinką, pateikti ją dažnių lentelėse bei stulpelinėmis diagramomis. Tenka pastebėti, kad pateiktamos medžiaga, susijusia su paprasčiausių lygčių sprendimo gebėjimų ugdymu, autorės labiau orientuojasi į mokinius, kurių pasiekimai atitinka aukštesnį pasiekimų lygį, ir siūlo spręsti lygtis remiantis priklausomybe tarp lygties komponentų ir rezultato.

Mokinių žinias ir gebėjimus siekiama formuoti nuosekliai pradedant nuo paprasto pereinant prie sudėtingesnių atvejų, nauja mokymosi medžiaga siejama su anksčiau įgytomis žiniomis ir gebėjimais, apibendrinama, kartojama skyrių pabaigoje pateikiamuose kartojimo skyreliuose.

Vadovėlyje numatyta galimybė diferencijuotai mokyti matematikos. Atsižvelgiant į skirtingus mokinių gebėjimus, mokymosi ir gyvenimišką patirtį, poreikius vadovėlyje pateikiamos įvairaus sudėtingumo užduotys, siūloma dirbti individualiai, poromis ar diskutuoti su visa klase. Nauja mokymo(si) medžiaga dažnai pateikiama ne tik tekstu, bet ji ir iliustruojama piešiniu ar schema, mokiniams siūloma atlikti įvairius praktinius darbus, kurie padeda geriau suvokti nagrinėjamą klausimą. Kiekvienoje pamokoje mokinius lydi Linksmašis Riešutukas, kurio „klube“ pateikiama įvairių matematinių staigmenų, kūrybiškumą bei smalsumą skatinančių užduočių.

Vadovėlyje tekstinė medžiaga pateikiama labai apgalvotai, vengiama ir didesnės apimties aprašų, mintis dėstoma nuosekliai ir logiškai. Vadovėlio kalbos stilius, sudėtingumas atitinka mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus.

Vadovėlio autoriai parinko įvairią vaizdinę medžiagą, kuri turėtų būti patraukli 3 klasės mokiniams, skatinti mokinius domėtis. Vadovėlis iliustruotas piešiniais, nuotraukomis, žemėlapiais ir schemomis. Vadovėlyje pateikta vaizdinė medžiaga atitinka mokinių suvokimo ypatumus, ji papildo žodinę informaciją, padeda mokiniams geriau suvokti nagrinėjamą problemą bei ją išspręsti.

*Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo skyriaus
medžiaginei Natalija Diktoraitė
DTH*

Vadovėlyje pateikiamoje tekstinėje ir vaizdinėje informacijoje nepastebėta dalykinių klaidų ar netikslumų, visos sąvokos pristatomos tiksliai ir aiškiai, vartojama pati naujausia terminologija.

Matematikos klausimai nagrinėjami įvairiuose mokiniui patraukliuose kontekstuose, kurie turėtų skatinti mokinių norą pažinti ir mokytis ne tik matematikos, bet ir kitų dalykų, išvelgti matematikos taikymo galimybes. Pavyzdžiui, atlikdami vadovėlyje pateiktas užduotis mokiniai gali sužinoti daug įdomaus apie Lietuvos gamtą (įvairius gyvūnus, vabzdžius, paukščius, saugotinus gamtos paminklus, gamtos draustinius ir kt.) senovės lietuvių tikėjimą, papročius, amatus ir kt. Mokiniai skatinami naudotis įvairiais informacijos šaltiniais: enciklopedijomis, žinynais, žodynais, internetu (pavyzdžiui, nagrinėjant temas „Į Jašiūnus“, „Kalėdų burtai“, „Žiemos taku“, „Ką gali robotukai“).

Vienai pamokai skirta mokymosi medžiaga talpinama viena atverstinyje. Toks vadovėlio medžiagos pateikimas yra aiškūs tiek mokytojui, tiek mokiniui. Jei mokinys dėl tam tikrų priežasčių negali dalyvauti pamokoje, jis savarankiškai nesunkiai galėtų atrasti pamokai, kurioje nadalyvavo, skirtą medžiagą ir ją savarankiškai ar padedant tėvams mokytis. Kiekvienai pamokai skirtoje medžiagoje nesunku išvelgti, kur yra pateikiama kažkas naujo, kur praktikuojamasi su naujai išmokta medžiaga ir nauji klausimai siejami su anksčiau įgytomis žiniomis ir gebėjimais. Sutartiniai ženklai padeda geriau suprasti, kaip reikia atlikti vieną ar kitą užduotį, planuoti darbą.

Autorės numatė kai kurias galimybes patiems mokiniams gauti grįžtamojo ryšio informaciją apie savo pasiekimus: prie atskirų vadovėlio uždavinių yra pateikiami atsakymų variantai, mokiniams siūlomi aptarti uždavinių sprendimus ir atsakymus su draugais. Pasitikrinti savo žinias ir gebėjimus mokiniams turėtų padėti ir kartojimo skyreliai, kuriuose trumpai pasitelkiant konkrečius pavyzdžius primenami svarbiausi nagrinėti klausimai.

Išvada: Rankraštis atitinka vadovėliui keliamus reikalavimus.

Recenzento vardas ir pavardė:

Asta Rudienė

Parašas:

Data: 2009 11 15

*Kopija tikra: Skipertinio vertinimo skyriaus
metodiniui Natalija Dikšienyte
D.D.*